

psicopedagogia

“L'òrgan amb què més he entès el món és l'ull.”

Johann Wolfgang von Goethe

Introducció

Fa temps vaig escriure un article que parlava sobre els sistemes de representació sensorial i el seu ús en l'aprenentatge; vaig indicar que els sentits predominants en el procés d'aprenentatge són el Visual (V), l'Auditiu (A) i el Cinestèsic (K). També vaig indicar que, a més de servir en els processos d'aprendre, aquests processos condicionen la nostra manera de percebre, viure, etc., les realitats que ens envolten (partim sempre del supòsit que les realitats són subjectives). **El nostre mapa no és el territori.**

La base del nostre pensament són els indicadors sensorials que fem servir per interpretar el món

Podem parlar de l'estructura profunda del coneixement, que pertany a l'àmbit dels sentits, i de l'estructura superficial, que es refereix a l'estructura lingüística. Aleshores, podem concloure que qualsevol idea o pensament es pot traduir en sensacions. La base del nostre pensament són els indicadors sensorials que fem servir per interpretar el món. Ara ens podríem endinsar en el món de les emocions i veure com influeixen en la qualitat de l'aprenentatge, però no és el moment. El llenguatge metafòric es troba en l'estructura profunda de la ment.

Percepció conscient i inconscient

La comunicació està determinada pel pensament i les percepcions. Les percepcions són les informacions que recopilem a través dels nostres sentits i que el cervell processa, convertint-les en paraules que representen el nostre pensament. La ment conscient utilitza els sentits de manera més ordenada per a la percepció del món exterior, mentre que la ment inconscient registra i emmagatzema informació que rep de tots els sentits d'una manera totalment globalitzada. És per això que la majoria de les percepcions són inconscients.

Per percebre el món exterior, la ment utilitza un sistema de comunicació preferent. Generalment es fan servir els tres sistemes sensorials, tot i que sempre n'hi ha un que predomina. Se l'anomena “sistema preferent”. Els sistemes no són excloents: si en un cas reps informació de forma visual, els sons i les emocions es registren de forma inconscient.

Característiques d'aquelles persones preferentment visuals

Tot seguit valoraré aspectes diferents com són els moviments oculars, la veu, la posició corporal, i la manera de processar i articular la informació de les persones preferentment visuals (es calcula que entre un 40 i un 50% de la població prioritza el sistema visual):

1 <<http://encarnaciovallespi.blogspot.com/2010/10/els-sistemes-de-representacio-sensorial.html>>

ELS SISTEMES DE REPRESENTACIÓ SENSORIAL I EL SEU ÚS EN L'APRENTATGE (I)

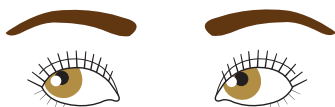
Sistema de representació visual

Moviments oculars visuals

Tendeixen a mirar cap a dalt quan treballen amb el sistema sensorial visual, movent els ulls cap a una banda o una altra en funció del procés del pensament, si estan recordant o estan construint imatges.

Imatges recordades

Imatges construïdes

- Pensa en imatges, és capaç d'importar a la ment molta informació a la vegada (per això té més facilitat per absorbir grans quantitats d'informació amb molta rapidesa).
- L'hàbit de visualitzar li facilita establir relacions entre diferents idees i conceptes (i així desenvolupa una major capacitat d'abstracció).
- Les representacions visuals del material (com gràfics, quadres, làmines, cartells i diagrames) l'ajuden a millorar el seu aprenentatge.
- Vídeos, pel·lícules o programes informàtics també milloren el seu aprenentatge.
- Recorda millor el que llegeix que el que escolta.
- La manera més eficient d'emmagatzemar la informació és mitjançant la vista (en una classe amb retroprojector, per exemple, preferirà llegir les fotocòpies o les imatges abans que seguir l'explicació oral, o recollirà apunts per tenir alguna cosa que llegir després).
- Si ha d'escoltar molta estona, s'impacienta.
- Emmagatzema la informació globalment, en qualsevol ordre.

Veü

Tendeixen a tenir la veü més aguda i parlen des de la part alta de l'estèrnum.

Posició corporal

Tendeixen a elevar una mica el cap quan parlen o pensen; els moviments dels braços i de les mans sempre tendeixen a estar a l'alçada dels ulls o més amunt; quan dialoguen, eleven el cos cap amunt a la recerca de totes les imatges; tendeixen a combinar bé els colors i a ser pulcres en el seu aspecte.

Manera de rebre i processar la informació

L'alumnat visual aprèn preferentment a través del contacte visual amb el material educatiu:

Aprenentatge

Aprenen el que veuen, els costa recordar el que només escolten.

Ortografia

Acostumen a ser bons en ortografia.

Lectura

Els agraden les descripcions. Es poden quedar absents imaginant el que llegeixen.

Distracció

Els distreu qualsevol moviment de desordre visual. Els sorolls no els molesten gaire.

Rapport entre professorat i alumnat

Per parlar de *rapport* necessitaríem un article a banda: el *rapport* implica construir confiança, també implica crear canals sintonitzats (tenir en compte el ritme de determinades paraules, repetir frases dites per l'interlocutor, etc.). Es tracta de fer servir patrons de llenguatge que coincideixin amb l'altra persona, és una manera d'entrar en el model de món dels altres per tal de facilitar la connexió entre persones. Per poder començar un *rapport* amb el nostre alumnat, primer cal que coneguem les nostres fortaleses i, sobretot, quin és el nostre canal preferent en el moment de donar una classe; d'aquesta manera veurem a qui estem arribant preferentment i de quina manera podem adequar la dinàmica per arribar a més alumnes i poder-nos comunicar en el seu mateix canal, facilitant així l'acte comunicatiu. Si observeu que l'alumne amb qui esteu parlant fa servir el sistema de representació visual, estaria bé, en la mesura que fos possible, que utilitzéssiu predicats visuals i/o reforcéssiu les aportacions amb imatges, esquemes, colors, etc.

Ús de paraules i frases que ajuden en la comunicació amb persones visuals i tipus d'activitats que els motiven

Paraules i frases preferentment visuals

Observar, mostrar, demostrar, revelar, guaitar, apuntar, visionar, clarificar, clar, brillant, transparent, fixar-se, panorama..., veus el que vull dir?, ja veig què vols dir, això donarà llum al tema, això clarificarà el dubte, ho veig clar, tinc la idea distorsionada, mantenir l'ombra del dubte, això ho veig bé, es mostra agradable, apunta bones maneres, està molt clar, a cop d'ull, obrir-li els ulls...

Activitats que els motiven

Mirar fotografies, veure mapes, fer fotografies, fixar-se en com van vestides les persones, combinar colors, mirar anuncis i pancartes, fer mots encreuats i sopes de lletres, fer llistes del que han de recordar. Els agrada mirar, els agrada llegir, els agrada que els donin les instruccions per escrit.

Exercicis per desenvolupar la capacitat dels sistema no preferent VISUAL

DIA 1. Mira els objectes que t'envolten, les formes, els volums. Intenta distingir les ombres, els relleus. Mesura'ls en la distància. Tanca els ulls i intenta recordar els objectes amb el major nombre de detalls que puguis.

DIA 2. Fes una excursió pel camp o la ciutat. Intenta percebre tots els detalls, colors, matisos, etc. Tanca els ulls i intenta'ls veure en la teva imaginació.

DIA 3. Fes una visualització dissociada. Imagina't a tu mateix en alguna situació de la vida quotidiana.

DIA 4. Fes-te un autoancoratge visual (veient un objecte concret, per exemple). Activa'l de tant en tant.

DIA 5. Intenta recordar com és una habitació, un carrer, una ciutat, de manera associada, veient-ho amb els teus ulls.

DIA 6. Engega el televisor i treu-li el so. Estigues atent a les imatges. Tanca els ulls i intenta repetir-les en la teva ment. Intenta entendre l'argument a través d'observar la mímica.

DIA 7. Repàs de les activitats fetes.

Submodalitats visuals

Color, distància, profunditat, claredat, contrast, duració de la imatge, moviment, velocitat, tonalitats, proporcions, lluminositat, figura, fons, transparències, orientacions.

Aviat escriuré sobre el canal auditiu, i més endavant sobre el canal cinètic. Espero que us interessi.

Encarna Vallespí Doliu

mestra, filòloga, psicopedagoga i màster en PNL
encarnavallespi@gmail.com

Bibliografia

- <<http://www.xtec.es/sgfp/llicencies/200506/memories/1042m.pdf>>
- МАНОУ, Т. *El poder de las palabras*. Ed. Desclée (2009).

11 i 12 de novembre de 2011

Les dificultats de la lectoescriptura

Intervenció i acompanyament

Pl. Poeta Marquina, 10 - 17002 Girona
EspaiCaixa, Fundació "la Caixa"

Per a més informació
i inscripcions visiteu
www.prisma.cat/jornades

Organitza:
PrisMa
Formació Psicopedagògica
Pl. Poeta Marquina, 5 1r 1a - 17002 Girona
www.prisma.cat - 972 21 75 65

